

Der erste tail...

– wojny religijne we Francji

1 V Albumy

DATOWANIE: przed 1592

OBECA SYGNATURA: 1 V Albumy

DAWNE SYGNATURY: L I 3 (?; nalepka), L II 3, Artes 836

ZAKRES NUMERÓW INW.: brak numeracji

ZNAK WODNY KART PRZYBYSZOWYCH: O.1 (ten sam także na karcie z ekslibrisami; Aneks 5.10)

ZNAKI WŁASNOŚCIOWE: cztery ekslibrisy, kat. 1.V.1, 1.V.2, 1.V.37, 1.V.38

OPRAWA: silnie zabrudzona, poprzecierana i w narożach rozwarstwiona tektura (wymiary: 543 × 395 × 20 mm); blok szyty na pięć podwójnych związów; obcięcia kart złożone; na górnej okładzinie ślady nieczytelnej dziś napisu ręką XVI-wieczną. Album zawiera ryciny z cyklu *Der erste tail: Mancher layen gedencwirdiger historien von krieg...* Zob. *Opracowanie*, il. 34–36, 91, 33.

1.V.1. Ekslibris Jana Ponętowskiego

RYTOWNIK: Kryspin Szarffenberg (?)

DATOWANIE: przed 1582

TECHNIKA: drzeworyt

WYMIARY: 197 × 161 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY: Ioannes Ponentowski / de Ponenthow : / : Lescicius : / KS

UWAGI: Ekslibris przypisywany Kryspinowi Szarffenbergowi (zm. 1576), lecz mogą na to wskazywać jedynie inicjały „KS” (Ameisenowa 1947, 17–22).

1.V.2. Ekslibris Jana Ponętowskiego

RYTOWNIK: Kryspin Szarffenberg (?)

DATOWANIE: przed 1582

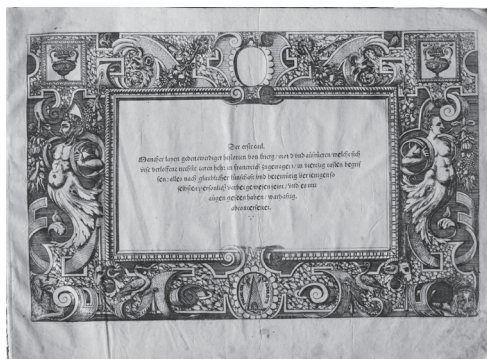
TECHNIKA: drzeworyt

WYMIARY: 197 × 161 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY: Ioannes Ponentowski / de Ponenthow : / : Lescicius : / KS

UWAGI: Ekslibris przypisywany Kryspinowi Szarffenbergowi (zm. 1576), lecz mogą na to wskazywać jedynie inicjały „KS” (Ameisenowa 1947, 17–22).

1.V.3. Strona tytułowa

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste tail...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jean Perrissin

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1569–1570

TECHNIKA: druk typograficzny, akwaforta

WYMIARY: 317 × 496 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

W polu głównym (czcionkami): Der erste tail. / Mancher layen gedencwirdiger historien von krieg, mord und aufruere, welche (...) und es mit / augen geseen haben, warhaftig / abconterfeitet

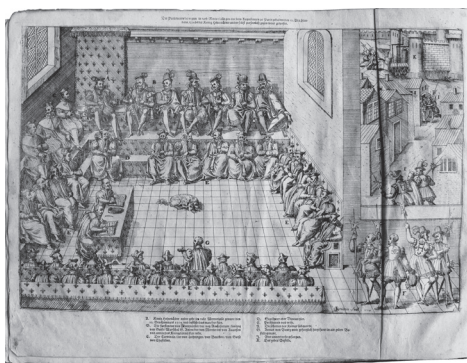
W medalionie na środku dolnej części bordiury: FERME EN ADVERSITE

W dolnej części kompozycji na środku: PERSINVS / FECIT

KATALOGI: por. Muller 1863, t. 1, nr 416/1; por. Muller 1882, t. 4, nr 416; por. Benedict 2007, kat. 1.

UWAGI: W rycinach tego cyklu trudno jednoznacznie określić role poszczególnych twórców. Pierre Le Vignon, będący wraz z Nicolasem Castellinem stroną w pierwszym kontrakcie dotyczącym powstania cyklu z 18 kwietnia 1569 roku, zmarł zaledwie trzy tygodnie później. W literaturze funkcjonują oba nazwiska, dlatego nazwisko Vignona zachowano również w odniesieniu do rycin datowanych na matrycy na 1570 rok. Co istotniejsze jednak, nie wiadomo, które kompozycje można przypisać Perrissinowi, a które Tortorelowi. Ustalenie, który z nich wykonał matryce, również pozostaje problematyczne. Sygnatury zawierające czasownik „fecit” mogą, zdaniem Philipa Benedicta, odnosić się zarówno do autorstwa kompozycji, jak i do przygotowania płyty (Benedict 2007, 18–21). W związku z tym w katalogu Tortorel i Perrissin zostali przypisani jako autorzy wszystkich kompozycji, podczas gdy funkcję rytownika przypisano im jedynie wtedy, gdy ich sygnatura widnieje na rycinie. Szczególnym przypadkiem są drzeworyty, które zapewne wykonała inna osoba, prawdopodobnie w większości Jacques Le Challeux (Benedict 2007, 18–21, 33, 72–73).

1.V.4. Posiedzenie parlamentu w obecności Henryka II 10 czerwca 1559 r.

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste teil...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jean Perrissin

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1570

TECHNIKA: druk typograficzny, akwaforta

WYMIARY: 320 × 497 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

Ponad kompozycją (czcionkami): Der Parlements hern gem[a]in rath Mercurialle genant bein Augustinern zu Paris gehalten den 10. Brachmo/nats. 1559. do der Konig Heinrich der ander selbst personlich gegen weut gewosen.

W polu obrazowym oznaczenia literowe (A–K)

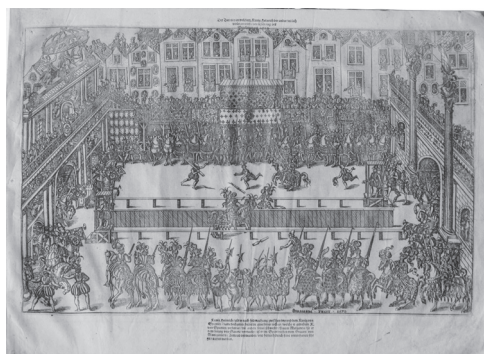
Przy dolnej krawędzi kompozycji po prawej stronie: I(oannes) Perrissin · fecit · 1570 (IP w formie monogramu wpisanego w okrąg; w dacie 1570 cyfra 5 odwrócona)

Poniżej kompozycji odbita czcionkami legenda objaśniająca po niemiecku oznaczenia literowe (A–K)

KATALOGI: Muller 1863, t. 1, nr 416/2; Muller 1882, t. 4, nr 416; Benedict 2007, kat. 2b.

UWAGI: Daty w tytułach rycin tego cyklu są podawane za treścią inskrypcji.

1.V.5. Henryk II śmiertelnie raniony podczas turnieju 30 czerwca 1559 r.

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste teil...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jean Perrissin

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1570

TECHNIKA: akwaforta, druk typograficzny

WYMIARY: 320 × 500 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

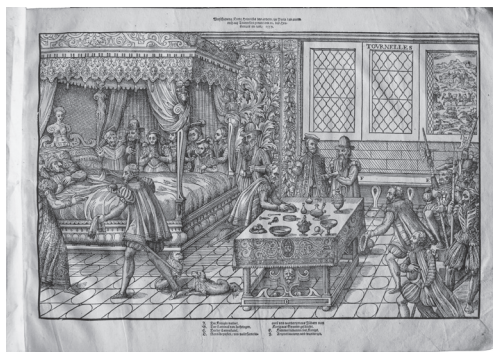
Ponad kompozycją (czcionkami): Der Turnier in welchem Konig Heinrich der ander todlich / verletzet wird den lesten tag des / Brachmonats 1559.

Przy dolnej krawędzi kompozycji po prawej stronie: I(oannes) PERRISSIM · FECIT · 1570 (IP w formie monogramu wpisanego w okrąg)

Poniżej kompozycji odbita czcionkami legenda objaśniająca po niemiecku oznaczenia literowe (A–K)

KATALOGI: Muller 1863, t. 1, nr 416/3; Muller 1882, t. 4, nr 416; Benedict 2007, kat. 3b.

1.V.6. Śmierć Henryka II w Paryżu 10 lipca 1559 r.

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste teil...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jean Perrissin (?), Jacques Le Challeux (?)

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1569–1570

TECHNIKA: drzeworyt, druk typograficzny

WYMIARY: 323 × 498 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

Ponad kompozycją (czcionkami): *Verschiedung Konig Heinrichs des andern zu Paris an ainem / orth aux Tournelles genant den 10. des Heu/monats im iare. 1559.*

W polu obrazowym oznaczenia literowe (A–F)

W górnej części prawej strony kompozycji (ponad oknem): TOVRNELLES

Po lewej stronie kompozycji na poduszce: HENRI · R(oi) · II

W dolnej części stołu: I(oannes) P(errissin) (monogram IP wpisany w okrąg)

Poniżej kompozycji odbita czcionkami legenda objaśniająca po niemiecku oznaczenia literowe (A–F)

KATALOGI: Muller 1863, t. 1, nr 416/4; Muller 1882, t. 4, nr 416; Benedict 2007, kat. 4.

1.V.7. Egzekucja Annego du Bourga 21 grudnia 1559

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste teil...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jean Perrissin (?), Jacques Tortorel (?), Jacques Le Challeux (?)

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1569–1570

TECHNIKA: drzeworyt, druk typograficzny

WYMIARY: 322 × 497 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

Ponad kompozycją (czcionkami): Des von Bourgrathsher im Parlament zu Paris ward verbrant bei S. Johan genant en Greve den 21. des Christmontas 1559.

Przy środkowej postaci na szubienicy: ANNE DV / BOVRG

Poniżej kompozycji (czcionkami): Annas von Bourg als er (...) darnach / ins fruct geworffen.

KATALOGI: Muller 1863, t. 1, nr 416/5; Muller 1882, t. 4, nr 416; Benedict 2007, kat. 5.

UWAGI: Rycina nie jest sygnowana. Prawdopodobnie twórcą klocka był jeden z drzeworytników zaangażowanych w ten projekt. Zdaniem Benedicta mógł to być uchwytany w źródłach Jacques Le Challeux. Jeden z drzeworytów cyklu, nieobecny w kolekcji Ponętowskiego, sygnował Jean II de Gourmont (Benedict 2007, 18–21, 33, 72–73).

1.V.8. Tumult w Amboise w marcu 1560 r.

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste tail...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jacques Tortorel (?), Jacques Le Challeux (?)

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1570

TECHNIKA: drzeworyt, druk typograficzny

WYMIARY: 322 × 495 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

Ponad kompozycją (czcionkami): Der anschlage zue Amboise hinder kommen und entdeckt den 13. 14 und 15. Mertzens. 1560.

Przy dolnej krawędzi kompozycji na środku: I(acobus). TOR TOREL. FECIT.

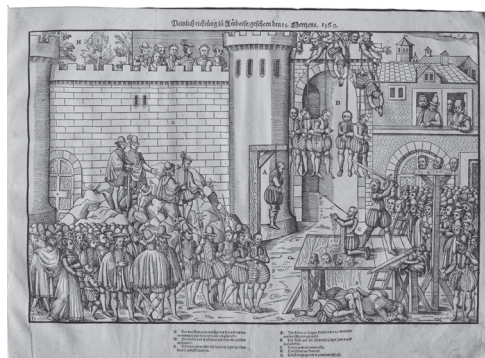
W polu obrazowym oznaczenia literowe (A–L)

Poniżej kompozycji odbita czcionkami legenda objaśniająca po niemiecku oznaczenia literowe (A–L)

KATALOGI: Muller 1863, t. 1, nr 416/6b; Muller 1882, t. 4, nr 416; Benedict 2007, kat. 6 (drzeworyt).

UWAGI: Prawdopodobnie twórcą klocka był jeden z drzeworytników zaangażowanych w ten projekt. Zdaniem Benedicta mógł to być uchwytany w źródłach Jacques Le Challeux. Jeden z drzeworytów cyklu, nieobecny w kolekcji Ponętowskiego, sygnował Jean II de Gourmont (Benedict 2007, 18–21, 33, 72–73).

1.V.9. Stracenie spiskowców na bramie Château d'Amboise 15 marca 1560 r.

CZĘŚĆ CYKLU: Wojny religijne we Francji (*Der erste teil...*)

AUTOR KOMPOZYCJI: Jean Perrissin, Jacques Tortorel

RYTOWNIK: Jean Perrissin (?), Jacques Le Challeux (?)

WYDAWCA: Nicolas Castellin, Pierre Le Vignon

MIEJSCE WYDANIA: Genewa

DATOWANIE: 1569–1570

TECHNIKA: drzeworyt, druk typograficzny

WYMIARY: 322 × 496 mm

INSKRYPCJE I SYGNATURY:

Ponad kompozycją (czcionkami): Peinlich richtung zu Amboise gescheen den 15. Mertzens. 1560.

W lewym dolnym rogu: I(oannes) P(errissin) (monogram IP wpisany w okrąg)

W polu obrazowym oznaczenia literowe (A–H)

Poniżej kompozycji odbita czcionkami legenda objaśniająca po niemiecku oznaczenia literowe (A–H)

KATALOGI: Muller 1863, t. 1, nr 416/7; Muller 1882, t. 4, nr 416; Benedict 2007, kat. 7.

UWAGI: Prawdopodobnie twórcą klocka był jeden z drzeworytników zaangażowanych w ten projekt. Zdaniem Benedicta mógł to być uchwytany w źródłach Jacques Le Challeux. Jeden z drzeworytów cyklu, nieobecny w kolekcji Ponętowskiego, sygnował Jean II de Gourmont (Benedict 2007, 18–21, 33, 72–73).